

Justitieutskottets betänkande 2024/25:JuU8

Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändring i bötesverkställighetslagen. Ändringen kompletterar den nya förverkandelagstiftningen, som trädde i kraft den 8 november 2024, och möjliggör verkställighet av en dom om självständigt förverkande som innefattar betalningsskyldighet.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:31 Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden.....5

 Kompletterande förslag med anledning av en ny
 förverkandelagstiftning.....5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979:189).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:31.

Stockholm den 21 november 2024

På justitieutskottets vägnar

Teresa Carvalho

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Annika Strandhäll (S), Adam Marttinen (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Katja Nyberg (SD), Mattias Vepsä (S), Fredrik Kärrholm (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Pontus Andersson Garpvall (SD), Rasmus Ling (MP), Martin Melin (L) och Mats Arkhem (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:31 Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning. I propositionen föreslås en ändring i bötesverkställighetslagen som möjliggör verkställighet av en dom om självständigt förverkande som innefattar betalningsskyldighet.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i bötesverkställighetslagen som möjliggör verkställighet av en dom om självständigt förverkande som innefattar betalningsskyldighet.

Propositionen

I propositionen anför regeringen att förverkande kan ske genom antingen sakförverkande eller värdeförverkande. Sakförverkande innebär att viss egendom som pekas ut i dom eller beslut förklaras förverkad. Ett värdeförverkande har formen av en förpliktelse för den enskilde att presteras en viss mängd egendom till staten, i princip alltid i form av en skyldighet att betala en viss summa pengar. För att säkra ett värdeförverkande kan tvångsmedlet kvarstad användas.

Genom propositionen En ny förverkandelagstiftning lämnade regeringen förslag om att en ny förverkandeform, självständigt förverkande, skulle införas i brottsbalken. Justitieutskottet har därefter tillstyrkt förslaget och riksdagen har ställt sig bakom utskottets förslag (prop. 2023/24:144, bet. 2024/25:JuU3, rskr. 2024/25:9).

Självständigt förverkande utgör inte en särskild rättsverkan av brott. Eftersom det enligt bötesverkställighetslagen (1979:189) endast är möjligt att verkställa ett värdeförverkande när förverkandet utgör en särskild rättsverkan av brott finns det enligt dagens regelverk ingen möjlighet att verkställa en dom om självständigt förverkande där den enskilde förpliktas att betala ett visst belopp till staten. Den nuvarande ordningen innebär också i förlängningen att det inte heller är möjligt att använda tvångsmedlet kvarstad för att säkra ett förverkande eftersom ett kvarstadsbeslut som syftar till att säkra ett värdeförverkande inte kan verkställas.

Det finns därmed ett behov av att komplettera regleringen i bötesverkställighetslagen så att även sådant självständigt förverkande som innefattar betalningsskyldighet ska kunna verkställas, trots att det inte utgör en särskild rättsverkan av brott. Regeringen föreslår därför att det ska framgå av lagen att ett flertal av lagens bestämmelser gäller sådant självständigt förverkande som innefattar betalningsskyldighet. Dessa bestämmelser bör även fortsättningsvis gälla också sådan särskild rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet, såsom företagsbot.

Ikraftträdande

Den nya förverkandelagstiftningen trädde i kraft den 8 november 2024. Med hänsyn till att den ändring som föreslås i denna proposition kompletterar den nya förverkandelagstiftningen, bör den träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till lagstiftningsprocessens gång bedöms ändringen dock inte kunna träda i kraft förrän den 1 januari 2025.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och att det bör antas av riksdagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:31 Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i bötesverkställighetslagen (1979:189).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
bötesverkställighetslagen (1979:189)

Härigenom föreskrivs att 1 § bötesverkställighetslagen (1979:189) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Bötesstraff verkställs genom uppbörd eller indrivning. Regeringen bestämmer, i vad mån uppbörd skall ske.

Lagens bestämmelser om böter gäller också vite. Bestämmelserna i 1–13 §§ gäller dessutom sådan särskild rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet. Vad som sägs i lagen om dom gäller även beslut.

Bötesstraff verkställs genom uppbörd eller indrivning. Regeringen bestämmer i vilken utsträckning uppbörd ska ske.

Lagens bestämmelser om böter gäller också vite. Bestämmelserna i 1–6, 12 och 13 §§ gäller dessutom sådant självständigt förverkande och sådan särskild rättsverkan av brott som innefattar betalningsskyldighet. Vad som sägs i lagen om dom gäller även beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 1983:352.